SBI PEN. ASSN.'S SAMVAD

स्टेट बँक पेन्शनर्स असोसिएशन (मुंबई सर्कल), पुणे यांची गृहपत्रिका

Price ₹ 3/-

संवाद

|| स्वधर्मेव मृगेंद्रता ||

मनामनांचा मेळ जुळावा । द्वेषाचा लवलेश नसावा ॥
सादासी प्रतिसाद मिळावा । वाद नको संवाद असावा ॥

Vol.- 5 **Issue 8** **फेब्रुवारी - २०१३** **February 2013**

संपादकीय

प्रिय सभासदमित्रांनो,

प्रत्येकाला आपले जीवन समृद्ध व्हावे असेच वाटत असते. प्रत्येक क्षण आनंदात जावा हीच प्रत्येकाची इच्छा असते. अर्थातच जीवनात आपण मिळविलेले ज्ञान, आपल्यावर झालेले संस्कार, आपण घेतलेले कष्ट, आपल्याला मिळालेले प्रेम, प्रेरणा ह्यामुळेच ही समृद्धी मिळालेली असते व हीच समृद्धी इतरांना देण्यातही आपणाला आनंद मिळतो.

आपणाला नोकरीत मिळालेल्या बढत्या, घरदार, मान मरातब, संपत्ती हेच आपण आपल्या यशाचे व समृद्धीचे लक्षण मानतो व ते बरोबरच आहे. ह्या बाह्य जीवनात आपण समृद्ध असलो तरी अंतर्गत जीवनात, शरीर व मनाने समृद्ध असतो का? हे नसेल तर त्या सर्व बाह्य समृद्धीचा आपण उपभोग आनंद घेऊ शकत नाही.

सध्याच्या स्पर्धेच्या युगात व ताणतणावामुळे साठीच्या आधीच वार्धक्याच्या खुणा शरीरावर दिसू लागतात. काही आजार पाठिमागे लागतात. मनाला योग्य ठिकाणी गुंतवून न ठेवल्यास रिकामपणामुळे नैराश्य, संशय, विस्मृती, म्हातारचळ, मृत्यूची भीती या गोष्टी आपल्याला सतावतात. ''आता माझे कसे होईल'' असे अभावात्मक, नकारात्मक विचार मनात पिंगा घालून आपल्याला भयग्रस्त बनवितात. ह्या सर्व परिस्थितीमुळे आपले शरीर व मन दुबळे बनते. बाहेरील स्पर्धेचे वातावरण आपण बदलू शकत नाही. यावर उपाय म्हणजे आपण स्वत:ची जीवनशैली बदलून शरीर व मन बलवान व कार्यक्षम बनवले पाहि**जे.**

ह्यासाठी योगशास्त्राचा अभ्यास, त्याचा सराव व साधना हा एकच उपाय सर्वांना पटलेला आहे. योगशास्त्र हे अध्यात्म व तत्त्वज्ञान ह्याचे शास्त्र आहे. माणसामध्ये शरीर व मन याच्याहून अशी काहीतरी वेगळी गोष्ट आहे, त्या गोष्टीलाच जीव प्राण, आत्मा वगैरे नावाने संबोधिले जाते. योगशास्त्र ही भारताची जगाला देणगी असून महर्षि पतंजली हे योगशास्त्राचे प्रणेते आहेत. आपल्यातील प्राणाचा, स्वत:च्या अस्तित्वाचा अभ्यास म्हणजेच योगशास्त्र होय. ह्या योगशास्त्राचे राजयोग, हटयोग, सांख्ययोग असे अनेक प्रकार असले तरी, सध्या ब्रह्मविद्या आणि पांतजल योगशास्त्र ज्याचा प्रचार (स्वामी रामदेव) आज करीत आहेत आणि या शास्त्राला लोकप्रियता लाभते आहे.

दोन्ही पद्धती अष्टांग योगाच्या विविध प्राणायामावर आधारित आहेत. सर्व रोगाचे मूळ श्वास हेच असून विविध प्रकारच्या प्राणायामामुळे श्वास संतुलित होऊन शरीर व मन शांत होते. त्याचबरोबर विचार बदलण्यासाठी योग शास्त्रीय ध्यानाची सोपी पद्धत आहेत. कारण जसे आपण विचार करतो तसेच आपण होतो हाच महत्त्वाचा सिद्धांत आहे. ह्या शिवाय आपल्यातील दैवी प्रज्ञेचा अंश फुलविण्यासाठी योगशास्त्रातील तत्त्वे व नियम आचरणात आणणे आवश्यक आहे. ह्या सर्व प्रकाराने, सततच्या सवयीने, मानवी जीवनातील सर्व उणीवा, अपयश, भीती आजार मूळापासून नाहिसे होतात व आपण खऱ्या अर्थाने मुक्त होतो.

आज सर्वत्र ब्रह्मविद्या व पांतजल योगाचे वर्ग चालू आहेत. स्वामी रामदेव दूरदर्शनवरही दाखवितात. त्याचा लाभ घ्या. मानवी जीवनातील आरोग्य व आनंदाची नव्या युगाची गुरूकिल्ली म्हणजेच योगशास्त्र होय. ती गुरूकिल्ली आपण प्राप्त करा आणि जीवनातील समृद्धीचे व खऱ्या यशाचे धनी व्हा.

- शरद शिंगवेकर

भ्रमणध्वनी - ९४०५०२६४१२

स्टेट बँक कर्मचाऱ्यांच्या अनेक यशस्वी गृहप्रकल्पानंतर

मेसर्स सुरेश घंगाळे अँड असोसिएट्स्

योगेश कन्स्ट्रक्शन्स

राजयोग कन्स्ट्रक्शन्स ॲन्ड डेव्हलपर्स

आता नव्याने सादर करीत आहे

सुसगांव (बावधन-पाषाण जवळ)

दोन व तीन बेड रूमचे सुसज्ज, अत्याधुनिक २०० फ्लॅटचा प्रोजेक्ट

१००० ते १३०० स्के. फूट

किवळे, मुंबई-पुणे एक्स्प्रेस हायवे जवळ

(सुब्रोतोरॉय स्टेडियम जवळ)

दोन व तीन बेड रूमचे सुसज्ज, अत्याधुनिक १००० फ्लॅट टाऊनशिप

१००० ते १३०० स्के. फूट

१० गुंठे ते २० गुंठ्याचे फार्म हाऊस प्लॉटस्

संपर्क

९३७१०१४८०७ / ७५०७८०६००७

ऑफिस -
स.नं. ९१/१
स्टेट बँक कॉलनी, रायगड बिल्डींग,
उत्सव हॉल जवळ, पौडरोड,
कोथरूड, पुणे - ४११०३८
वेळ - संध्या. ४ ते ८.००

ऑफिस -
जी-१७, शांतीकुंज बिल्डींग,
जी.पी.ओ. समोर,
साधु वासवानी रोड, कॅम्प,
पुणे - ४११००१
फोन नं. ०२०-२६१२२०२१

S.B.I. Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune Panaji (GOA) Zonal Sub-Centre

Notice of the Annual General Meeting

15th Annual General Meeting of our Panaji (Goa) Zonal Sub-Centre will be held on Sunday the 7th April 2013 at 9.30 a.m. at State Bank Complex, Patto Plaza, behind Kadamba Bus Terminal, New Building of Staff Training Centre, Panaji (Goa) to transact the following business.

AGENDA

1) To condole the death of Bank's Pensioners/ Family Pensioners and Associate members whose names were reported after the last AGM.
2) To confirm the Minutes of the last AGM.
3) Managing Committee's Report for the year 2012 to be read, discussed and adopted.
4) To honour the Senior Members who have completed/will be completing 75 years of age during the period from 14-04-2012 to 07-04-2013.
5) Speech of the Chief Guest
6) Speech of the President of Panaji(Goa) Sub-Centre
7) Speeches of the special invitees and office bearers of our Circle Association.
8) Any other business with the permission of the Chair.

All the members from Goa, Ratnagiri & Sindhudurg Districts are requested to attend the meeting.

The Pensioners' Meet arranged by the Bank on the same day will start soon at the convenient time when the Bank's VIPs arrive. All members in the area of operation of Panaji (Goa) Module are requested to attend the meeting. Please inform other members known to you regarding the AGM and the Pensioners' Meet.

Snacks/Tea and Lunch will be served during the AGM. Please note that no separate Notice of this Annual General Meeting will be sent to the members.

I.H.Dias
Secretary

स्टेट बँक ऑफ इंडिया पेन्शनर्स असोसिएशन (मुंबई सर्कल), पुणे पणजी (गोवा) झोनल सब्-सेंटर

वार्षिक सर्वसाधारण सभेची नोटिस

पणजी झोनल सब्-सेंटरची १५ वी वार्षिक सर्व साधारण सभा रविवार दि.७ एप्रिल २०१३ रोजी सकाळी ९।। वाजतां स्टेट बँक कॉम्प्लेक्स, पट्टो प्लाझा, कदंब बस टर्मिनलचे मागे, स्टाफ ट्रेनिंग सेंटर (नवीन इमारत), पणजी (गोवा) येथे आयोजित केली आहे. या सभेत खालील कामकाज होईल.

कार्यक्रम पत्रिका

१) गतवर्षीच्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेनंतर ज्या मृत सभासदांची नांवे कार्यालयास कळविलेली आहेत अशा मृत सभासदांना श्रद्धांजली वाहणे.
२) गतवर्षीच्या सर्वसाधारण सभेचा वृत्तांत वाचून मंजूर करणे.
३) कार्यकारी मंडळाच्या २०१२ सालच्या अहवालास मंजूरी देणे.
४) १४ एप्रिल २०१२ ते ७ एप्रिल २०१३ या कालावधीत ज्यांच्या वयास ७५ वर्षे पूर्ण झालीत/होतील अशा सर्व ज्येष्ठ सभासदांचा सत्कार करणे.
५) माननीय प्रमुख पाहुण्यांचे भाषण.
६) पणजी झोनल सब-सेंटरच्या अध्यक्षांचे भाषण.
७) उपस्थित सर्कल पदाधिकाऱ्यांची भाषणे
८) अध्यक्षांच्या परवानगीने आयत्या वेळच्या विषयांवर चर्चा करणे.

गोवा तसेच रत्नागिरी/सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील सर्व सभासदांना विनंती की त्यांनी वरील वार्षिक सर्वसाधारण सभेला उपस्थित रहावे. तसेच वर उल्लेख केलेल्या सभास्थानी त्याच दिवशी आपल्या बँकेने पेन्शनर्स सभा (Pensioners' Meet) आयोजित केली आहे. तरी याही सभेस सर्वांनी उपस्थित रहावे ही विनंती. कृपया वरील दोन्ही सभांबद्दल आपल्या ओळखीच्या सभासदांना सूचना द्यावी.

चहा/अल्पोपहार व भोजनाची व्यवस्था सभास्थानीच केली आहे. तसेच या वार्षिक सर्वसाधारण सभेची वेगळी नोटीस सभासदांना पाठविली जाणार नाही याची सर्व सभासदांनी नोंद घ्यावी.

आय.एच्.डायस
सेक्रेटरी

Silver Jubilee of Mumbai Zonal Sub-Centre

History of Mumbai Zonal Sub-centre of State Bank of India Pensioner's Association (Mumbai Circle)

On the 23rd January 1988 when the sun was high but the climate was pleasant, nearly 70/80 pensioners of State Bank India had gathered on the ground of 'Sahakar' Society, Santacruz (E), the first Coop Housing Society of the employees of the Bank. There was feverish atmosphere. All were in a jolly mood, smiling, laughing and patting each other. Words such as 'Hello, there ', 'Good afternoon, Sir', 'Oh, we are meeting after ages', 'How happy to see you after such a long time' were being heard.

They had all come there to attend the meeting of the Mumbai-based pensioners which was called by the SBI Pensioners' Association (Mumbai Circle) based at Pune. The Association was formed in 1974 and it had already succeeded in two court cases filed against the Bank and the pensioners had received gratuity under 'Payment of Gratuity Act 1972' and the officers had secured refund of contribution made to the 'Pension Fund' from 1955 to 1968 with interest and also interest on delayed payment of gratuity. These refunds were a windfall for pensioners and as such the expectations had increased and their faith in the Association as well. Sarvashri P.T.Chaphalkar, G.S.Aphale, S.R.Rege, K.D.Paradkar and H.D.Chitale came from Pune.

The meeting began at 4.30 p.m. with the address by Late Shri. P.T.Chapalkar who narrated the history of the Association and said that in the absence of activists of the Pensioners' Association at Mumbai, though there were many pensioners, the membership was very poor and since Shri.S.S.Pandit , Shri.M.R.Chitre, Shri.V.R.Kuddyady and Shri.B.G.Dandekar have come forward to work for the Association, a Committee will be formed for the Mumbai Unit. Then others on the dais also addressed the meeting and the first Committee of 11 members was elected from willing members. This Meeting was also addressed by (Late) Shri.N.D.Ranganathan, Secretary of Chennai Circle Pensioners' Association. He spoke about the Writ Petition filed in the Supreme Court by Delhi Circle Pensioners' Association on behalf of our Federation. The Judgment in this case was pronounced on 23-2-1989.

Names of the first Committee Members of Mumbai Zone

Shri. S.S.Pandit	President
Shri. B.G.Dandekar	Secretary
Shri. M.K.Neurekar	Treasurer
Shri. V.R. Kuddyady	Committee Member
Shri. B.P.Kulkarni	Committee Member
Shri. M.R.Chitre	Committee Member
Shri. Kiran Talpade	Committee Member
Shri. G.M.Navalkar	Committee Member
Shri. K.A.Burde	Committee Member
Shri. S.S.Halepaty	Committee Member
Shri. P.V.Kulkarni	Committee Member

In 1989 Shri.V.R.Kuddyady was elected as Vice-President. Thereafter, on 15/6/1991 Shri.S.S.Pandit, President, died. Thereafter, Shri.Kuddyady became the President of the Zone.

Initially committee meetings were held in the office of the Sahakar Society. Threafter, meetings were held by Committee Members at their residences till the office premises were purchased in Thane in 2006.

Members of Sahakar Society were helping in writing addresses and pasting, affixing postage

stamps etc. The Committee at Mumbai started meeting every month and planned strategies to enroll more members. The Committee also recommended changes in the membership categories and higher membership fees as old fees had become obsolete, compared to the changed economic conditions.

The Supreme Court Judgment of Feb. 1989 in respect of above mentioned writ had dramatic changes in Pension Fund Rules. Pension formula was changed and Family Pension scheme was introduced for the first time. This increased the pension to a decent amount. Many more concessions were obtained after negotiations with the Bank.

Retired Employees Medical Benefit Scheme - (in early 1995) :

The idea of medical scheme was welcomed by Shri.D.Basu, then Chairman and he gave suitable instructions to the concerned officers to formulate the Scheme for the benefit of pensioners. Federation submitted the proposal for medical scheme. When the proposal of Rs. 1 Lac was put up to the Chairman Shri.P.G.Kakodkar for his approval, he graciously increased the limit to Rs. 2 lakhs. It was an improvement over the Medi Claim policy which does not include existing sickness cover. This scheme was approved by the Bank in May1996 and at that time the Federation Office was in Mumbai Circle and General Secretary was from Mumbai.

In bringing about various improvements in REMB Scheme the efforts made by Sarva/Shri. B.G.Dandekar, V.M.Gokhale and S.B.Gokhale of Mumbai Zonal Sub-centre are worth mentioning. Various changes (improvements) were made in the scheme, the follow up for which was done by our Zonal Sub-Centre.

The excellent results achieved by the Mumbai Zonal Sub-Centre as regards membership and funds can be judged from following figures.

Year	No. of Members Pensioners/ Associates/Family Pensioners	Amount (Rs.)
Upto 1989	63	56,786/-
Upto 2012	8023	1,21,49,146/-
Only VRS (in 2001 - within 3 months)	2000	28,00,000/-

Mumbai ZSC is in the forefront of enrolling members and also collecting huge funds by way of membership subscription as also donations, not only in our Circle but also in all Circles. This is due to the streneous efforts made by the Managing Committee members. The star collector being Late Shri. D.R.Tirodkar who had enrolled 2100 members and collected Rs. 27 lacs.

Achievements of Mumbai ZSC: (Other than mentioned above)

The following achievements were made by various committee members / office bearers of Mumbai Zonal Sub-Centre.

1) Sanctioning FDR/AFADR to pensioners/ family pensioners who, though eligible, were deprived of this.
2) Simultaneous sanction of family pension. Thanks to Shri.P.G.Kakodkar. This was the suggestion from Mumbai Zone only.
3) Filing of Court case for family pension at 30% (flat rate) in Nagpur Bench of Mumbai High Court.
4) Payment of 1st installment of Rs. 5000/- from Prov. Fund Forfeiture A/c, to IBI Pensioners/ F.P.
5) Establishment of dispensaries and diagnostic Centers in Mumbai Zone and pursuing the proposal from other zones.
6) Submission of statistical data to Corporate Centre and for filing of court cases.
7) During VRS the managing committee members enrolled 2000 members and collected

membership fees and donations to the extent of Rs. 28 lacs from various pensioners. Shri.M.V.Dixit, then Treasurer, and his spouse Mrs.Suman completed the task of crediting the funds to the a/c and issuing receipts etc. within a month's time. Kudos to Mr. & Mrs.M.V.Dixit.

8) Sanction of family pension to mentally retarded child / children of the pensioners.

Annual General meetings are held regularly and some of them were attended by top executives viz. Shri.P.G.Kakodkar, Shri.M.G.Bhide, Shri.S.R.Iyer, Shri.K.Ruknuddin, Late Shri.B.M.Bhide etc. Bank's meetings are held which are attended by dignitaries from Corporate Centre, Mumbai L.H.O. and Mumbai Zonal office.

Our Committee Members residing in various areas of the city and suburbs have to serve pensioners of their area. They are expected to contact pensioners, tell them about our achievements and enroll them as our members. The Association have purchased its own office at Thane. Now the monthly meetings of the Committee Members are held in this office and developments are apprised to them. Meetings at branches are arranged to apprise the members about the latest developments. Now, our Federation has filed a Writ Petition in the Supreme Court. Our prayer is 'Pension should be at 50% of last drawn salary, subject to 30 years pensionable service.

Our Centre has a unique position. Since Feb. 1990 to Feb. 2011. Shri.B.G.Dandekar from Mumbai Zone was always an office Bearer of the Federation. Further, during 2005 to 2008 the Federation HO. was in Mumbai Circle and President, General Secretary & Treasurer were from Mumbai Zone.

The success story of the Mumbai SubCentre would not be complete unless a mention is made of the important and dominant roles played by 'Three Musketeers' viz. Savashri B.G.Dandekar, S.B.Gokhale and V.M.Gokhale in bringing about various improvements in the facilities available to the pensioners at large.

Shri. B.G.Dandekar :

Shri B.G.Dandekar is a legend by himself in pension matters and as of now, he is the last word in the pension movement. Having worked in the personnel Dept. of Central Office for a very long period when he was in active service, he was associated with all staff matters including negotiations with the Award / Unions and had acquired thorough knowledge of pension / provident Fund matters etc. He is having in his record various Bank circulars / notes etc. which constitute a valuable asset today when you are talking with the Bank /Govt. authorities about pension matters. Possession of this material had helped us in formulating our formidable case in the Supreme Court which resulted in admission of our case quickly which was in itself a 50% victory. It would not be exaggeration if we say that sometimes he is referred by concerned Bank officers from Corporate Centre for understanding the various pension issues and their reference to context. He jumped into the SBI pensioners movement immediately after he retired In Feb. 1987 and had spent virtually over 25 years in the movement and had risen from the post of Secretary of Mumbai Sub Centre to the President of our Federation. Today he is Advisor to the Federation.

Shri.S.B.Gokhale:

Shri.S.B.Gokhale immediately after retirement in 1999 was picked up by Shri.Dandekar for the Post of Secretary of the Mumbai Sub centre. Shri.S.B.Gokhale incidentally had no background of staff matters / negotiations etc. in his past career. But due to his devotion and methodical style of working he had scaled so much height in the pension matters within a short period of 5 years that he had acquired tremendous knowledge under the able guidance of Shri.Dandekar and had today become a reference book for all pension matters / instructions, so much so that even the operating staff at LHO / Corporate centre are amazed to see his depth and correctness about the bank's instructions. It

would not be out of place if we venture to say with due respect to Dandekar sahib that sometimes Shri. Gokhale not only finds the prescription to certain pension problems but excels in understanding it within minutes even before B.G.Dandekar would give his verdict. This is like our Sanskrit saying '*shishyat ichet parajayam*'. Shri.S.B.Gokhale had worked on a coveted post of Gen. Secretary of the Federation and today he is the President of the Mumbai Sub-centre which had a total membership of about 8000.

Shri. V.M.Gokhale :

Shri.V.M.Gokhale was inducted as a President of the Mumbai Sub Centre in the year 2002 although he retired in the 1997, as Shri.B.G.Dandekar wanted to reduce his multiple responsibilities one by one, he being President of Mumbai sub centre, President of Circle Association and Vice President of the Fedration. Shri.Gokhale was tipped for the higher post because shri.Dandekar who had known him for a number of years and had watched his mercurial rise in the Bank to the top management position because of his ability to put up cases efficiently and logically so as to get positive results. Shri Gokhale had the distinction of working with the top guns in the Bank like Sarvashri J.N.Saxena, D.Basu, P.G.Kakodkar, Janaki Ballabh, S.P.Sengupta, G.H.Kathuria, S.R.Iyer, M.G.Bhide etc. from whom he had acquired tremendous knowledge. Incidentlly, he was Secretary of the Mumbai Circle Officers' Association. Shri.Gokhale was elected as Circle President of the Pensioners' Association in July 2004 and is continuing in that post. Because of his top management experience Shri.Gokhale is able to put up the various pension matters / grievances forcefully and logically before the Bank's top executives and convince them about the desirability of acceding to our requests/ demands. It was because of Shri.Gokhale's logical and reasoned arguments along with Shri.Dandekar that the concerned Bank authorities acceded to our request for 10% domiciliary treatment and extending the enhanced cover of Rs. 10 lacs, Rs. 15 lacs and Rs.20 lacs to all the top executive grades which facility was earlier made available to only officials who retired after 1-1-2007. Shri.V.M.Gokhale is today President of the Circle Association and a Governing Body member of the Federation.

Under the able guidance of Shri.B.G.Dandekar, Shri.S.B.Gokhale and Shri.V.M.Gokhale Sarvashri V.M.Prabhudesai, Smt.Mandakini Tamhane, Ms.Neela Vyavaharkar, S.M.Dharadher, R.S.Rajivdekar, J.B.Pusalkar, B.P.Khare, S.W.Agarkar and P.A.Lopes have developed various skills in the management of the Association affairs and have created a strong second line of defence and are today independently solving the various problems of the members effectively.

Our congratulations are due to various Committee Members who enlisted large member of pensioners / family pensioners / associates as our members and collected donations.

During the last 25 years, following Committee Members left us forever :
Sarvshri.S.S.Pandit, B.P.Kulkarni, M.R.Chitre, G.M.Navalkar, P.A.Satvilkar, P.M.Sinnarkar, and D.R.Tirodkar.

This is in short the history of Mumbai Zonal Sub-Centre which has pledged to get better deal for the Bank's Pensioners so that they may live their remaining days in dignity and peace.

PS : Shri. P.A.Lopes is the Regional Secretary for the Vasai, Virar, Dahanu Region and had mastered the art of conducting Annual General Meeting very successfully. He has to his credit enrollment of many new members particularly those pensioners who had remained without becoming Association member for more than 8-10 years.

S.B.Gokhale
President
Mumbai Zonal Sub Centre

CSPPC

Centralised Staff Pension Processing Cell

During the Annual General Meeting of our Mumbai Zonal Sub-Centre, which was held on 8th February 2013 at Shivaji Mandir (Dadar), Mumbai, a 'Slide Show' was arranged by Corporate Centre, Mumbai, regarding processing and payment of Staff Pension at CSPPC (Kolkata) w.e.f. May 2012 . This function was being handled by HRMS at Mumbai. The show contained slides showing the various functions at LHO level as well as CSPPC (Kolkata) level. The process of payment of pension will be fully automatic in a course of time. Shri.Chintamani P. Mulye, Manager, PPG Dept, Corporate Centre, Mumbai, presented the slide-show and explained the details about functioning & processing of pension-payment at Branch level/ at LHO level and at CSPPC (Kolkata) level in a lucid manner. The slide-show was appreciated by all and for this, our Association is thankful to Shri.C.P.Mulye and Corporate Centre, Mumbai for educating the pensioners.

The show also contained the information about how a pensioner can access his pension account, see & download his pension slip, furnish 'Investment' details to the Bank through the portal without going to the Branch. Of course, for this, pensioner needs a computer and an Internet connection at his residence and knowledge about how to operate it. This does not mean that, those who do not have computer and internet connection at their residence, can not get their Pension Slip and furnish Investment details to the Bank. For this purpose, **any pensioner / family pensioner can go to the pension-paying branch, approach Branch Manager / authorised official and get his 'Pension Slip' and furnish 'Investment details to the Bank**. The slide-show was very useful. We reproduce hereunder the important information given in the slides which we presume will be useful to all who could not attend the AGM at Mumbai and witnessed the slide-show. The show contained following information.

What is the Role of the Branch?

The following functions can be performed at the Branch level by an authorised official by accessing various menu items described hereunder.

1) **Submission of Life Certificate :** Pensioner will have to go to his pension-paying branch or **any Branch** in person for furnishing 'Life Certificate' **in November every year** in prescribed form. (The relative e-Circular along with proforma of Life Certificate is printed / reproduced in 'Samvad' for the month of July 2011 and all the issues of Samvad are available on our web-site). When Life Certificate is obtained at branch level, the fact should be noted under respective menu and authorised by the branch official.

2) Pensioner can furnish his **'Investment' details in writing** by going personally to the pension-paying branch or by filling the details in the proforma given by the Bank by accessing the 'Pensioner portal' as mentioned above. For accessing the 'Pensioner-portal' the pensioner has to register himself on the Bank's website : **https://www.sbi.co.in/sbipension/user.htm**. The proforma containing 24 items of 'Investment' details required under the Income-tax Act can be accessed and downloaded by the Branch official by going to the respective 'Enquiry Menu' and should be obtained under signature of the pensioner and uploaded in the system by filling-in respective items/columns by the Branch official under his 'authorization'.

3) Pensioner can get his **'Pension slip'** every month at his pension-paying branch. The authorised official at the branch can generate his pension slip and give it to the pensioner. If the Pensioner is a registered user of pensioner portal, then he can get printout of his pension-slip if he has got printer at home

4) The amount of Income-tax deducted as per the Income-tax Rules has to be deposited by the Branch Manager with NSDL within 7 days.

5) At pension-paying branch level, the non-financial data like - permanent and mailing address, PAN and e-mail address can be entered / modified by the authorised official.

6) In case the **Death of a pensioner** is reported in writing (supported by 'Death certificate' issued by authorised Municipal official) the **'date of death'** should be noted against the relative column in pensioner's HRMS portal in respective 'DOD' menu by an authorised official at the branch who should report the **'Death'** (through 'DOD' Menu) to Local Head Office for their information and necessary action.

What is 'Enquiry' Menu' and how to access it ?

For this, the **Provident Fund Index number** of a pensioner is required which can be entered by the Branch official in 'Enquiry' menu provided in the system. Once this Prov. Fund number is entered, the Master details of a pensioner can be accessed by selecting the respective menu items.

The 'Menu' contains (i) Master Details; (ii) Family Details; (iii) Transaction Details; (iv) Certificate Details; (v) Modification Details; (vi) Commutation Details; & (vii) Revision Details.

For getting details and / or changing the same, if required, the above menu can be accessed by the authorised Branch official.

Form 16 : This is a 'Certificate' issued by the Branch official in a prescribed form under the Income-Tax Rules at the end of the financial year to each 'Assessee' (in this case - the pensioner) giving details of total amount of pension paid, Income-tax deducted, if any, etc.

Form 24 Q : This is a proforma of 'Quarterly Statement' to be submitted by the Branch Manager/ authorised official of the Branch to the respective Income-tax Office. This is called 'TDS Projection Report'.

There are various 'Reports' which can be viewed at (i) Branch level; (ii) CSPPC level; and at (iii) LHO level.

Please note : (1) For 'online' submission of 'Investment Declaration Form' with the help of computer at home, no authorization is required. It can be modified by the pensioner himself. (2) Pensioner can view his pension slip every month and get a printout, if he has got printer at home. (3) Please check the 'Date of submission of Life Certificate' on the pension slip in the next month after submission in November every year. This will facilitate pensioner to know whether the 'Life Certificate' furnished by him in the branch has been uploaded by the Branch in time.

New Arrivals : This menu is provided (1) to modify the 'Handicapped Flag' where relationship is 'son/ daughter' and type is 'family'; (2) to modify the average salary, if wrongly entered; (3) to modify the permanent address of the pensioner, if changed. Menu is also provided for the CSPPC to modify the permanent address of the pensioner, if changed and the facility has been given to send the pension-slip via e-mail to those who have registered their e-mail ids (i.e.- e-mail address) with the Bank.

How to access 'HRMS' portal for Retired Employees and How to use it :

Since transfer of ‘Pension’ work to CSPPC Kolkata, the Bank has introduced **new** ‘Pensioner Portal’ (as mentioned in its e-Circular No.:CDO/P&HRD-PPFG/22/2012-13 dt. 25th July 2012 which is printed in 'Samvad' for the month of August 2012). The Bank has introduced a new web-portal which can be accessed by typing the following ‘link’ in your computer browser.

https://www.sbi.co.in/sbipension/user.htm

Those who were already using earlier ‘HRMS’ site need not again register as 'new user' with this

new portal. They can get access with the same user-id (i.e. your own Prov. Fund Index number) and the same password. **But those who are 'New User' must go through the registration process** (which is very simple) **and register themselves with the new web-portal**. You will have to enter in the system your Mobile number, which will be registered with the Bank. Because, Bank can contact the pensioner, if need arises.

If you were not using erstwhile HRMS portal, then you will have to register for getting access to the new HRMS Pensioner portal. Please type the link : **https://www.sbi.co.in/sbipension/user.htm** in your browser. When opened, you will see a webpage : **Portal for Retired SBI Employees** with following particulars.

****

For New Users

The new users will have to register themselves in 'HRMS Pensioner Portal' for which they will have to go to the website : **https://www.sbi.co.in/sbipension/user.htm** and click the button 'New User' at the bottom. Once you click the button 'New User' a new webpage will be opened on your screen as under.

Staff Pension Payment

"Your one time password (OTP) for login to the website will be sent by SMS/email to the mobile number/email id provided at the time of registration. Please provide a mobile number located in India on which a domestic SMS can be received in India"

User Registration

Enter the User Details

Name of the Staff Pensioner * ____________________

PF Number * ____________________

(Please enter 7 digit PF Number. If your PF number is 6 digit then enter 0 before your 6 digit PF number)

Pension Account Number * ____________

Date of Retirement * ____________

Email ID * ____________

Mobile Number * ____________ (Eg.:10 digit Mobile number)

Re-enter Mobile Number * ____________ Eg.:10 digit Mobile number)

Please enter the string shown in the image **97D7B**

(Characters shown in the image are case sensitive)

Submit **Reset**

Please fill in the information in above web-page such as Name of the Staff Pensioner (your own name), your PF Number, your Pension A/c Number, your Date of Retirement, your e-mail address, your 10 digit Mobile Number etc. in the appropriate columns. If there is any mismatch between **the data you are entering** and **the data available in the system** then the System will not accept the same. Please contact PPG Dept at LHO to know the correct position and correct the entered data accordingly. The phone number of PPG Dept at Mumbai LHO is **022-67514044** and the Mobile Number of AGM (PPG Dept at Mumbai LHO) is **09930194507.**

Once you are registered, you will be provided with a 'Password' by the PPG Dept which should be remembered for entering in the appropriate place. Then, you will have to choose your own 'password' (minimum 6 digits) which should be memorised for your future use.

For Existing Users

Existing user can open the Pensioner portal by entering your Prov. Fund Number and your password correctly in appropriate box. Then enter the characters (as shown in the following box) correctly and 'submit'. You will be entering into your 'portal' and can view your 'Pension Slip', fill in the 'Investment details by using the appropriate Menu given in the web-page displayed.

Staff Pension Payment
Login Details
Enter the Login Details

PF Number ___________

Password ___________ Care : Password is case sensitive

Please enter the string shown in the image___________

52C39 Characters shown in the image are case sensitive

Submit **Reset**

Forgot password **New User**

If you follow the instructions given above carefully, you will be ready to use your own Pension portal at any time.

- Secretary

मध्यमवर्गीयांसाठी डिलक्स सहली
राजगुरु टुर्स
जिव्हाळा जपणारी माणसं...

बँकॉक-पटाया	4N/5D	41000/-
सिंगापूर-थायलंड-मलेशिया	10N /11D	94975/-
दुबई - अबुधाबी	4N / 5D	44975/-
काश्मिर-वैष्णोदेवी	8N / 9D	16975/-
सिमला-मनाली-चंदीगड	8N / 9D	17975/-
नैनीताल-मसुरी-कॉर्बेट	8N / 9D	18975/-
भुतान-दार्जिलींग-सिक्कीम	13N /14D	29975/-

स्टेट बँक स्टाफ व पेन्शनर्सना विशेष सवलत
राजन पाडलोसकर 9322231216
दादर : 022-24318082 / 24381026
www.rajgurutours.com

बायको एक अजब रसायन

बायको नावाचा एक विचित्र प्राणी आहे. जेव्हा बायको असते तेव्हा ती नकोशी वाटते. जेव्हा बायको नसते तेव्हा ती हवीहवीशी वाटते. जेव्हा बायको असते तेव्हा पन्नाशी उलटलेलानवरा म्हणतो -

''मरण धाड देवा''

जेव्हा बायको नसते तेव्हा पन्नाशी उलटलेला नवरा म्हणतो ,

''दिमतीला सदैव असतात, लेक-लेकी जावई सुना तरीही मनात कुठेतरी सलतो एकटेपणा''

किती हा विरोधाभास? बायको न उकलणारं एक कोडं आहे, एक अजब रसायन आहे, नाही काय?

- ***मदनलाल काबरा,*** *जळगाव*
भ्रमणध्वनी - ९७३०५५०४१०

आधुनिक म्हणी

१) दिल्लीवर रुसला आणि खुर्ची गमावून बसला
२) गुटख्याची भूक तंबाखूवर
३) अडला हरी भ्रष्टाचाराचे पाय धरी
४) नेत्याची धाव खुर्चीपर्यंत
५) नाव शिष्टाचार अन् तन मनात भ्रष्टाचार
६) नेता कितीही झाला भ्रष्ट, तरी तो श्रेष्ठ

- ***अशोक बुटाला,*** *मुंबई भ्रमणध्वनी - ९८३३१४८१०४*

(Ref : Corporate Centre e-Circular No.CDO/P&HRD-PM/77/2012-13 Dated 13-02-2013)

RATES OF DEARNESS RELIEF PAYABLE TO PENSIONERS **Annexure - I**

WHO HAVE RETIRED (A) PRIOR TO 1-11-1987 and (B) BETWEEN 1-11-1987 & 31-10-1993

Sr. No. Basic Pension + F.D.R. (as applicable)	Dearness Relief for the months from **February 2013 to July 2013** (Average Index - 4976) (Slabs - 1097)
i) Upto Rs.1,250=00	732.98 % of aggregate of Basic Pension & F.D.R.
ii) Rs.1,251=00 to Rs.2,000=00	Rs.9,162=25 + 601.70 % of aggregate of Basic Pension & F.D.R. in excess of Rs.1,250=00
iii) Rs.2001=00 to Rs.2,130=00	Rs.13,675 + 361.02% of aggregate of Basic Pension & F.D.R. in excess of Rs.2,000=00
iv) Above Rs.2,130=00	Rs.14,144=32 +185.98% of aggregate of Basic Pension & F.D.R. in excess of Rs.2,130=00

DEARNESS RELIEF PAYABLE TO PENSIONERS

WHO HAVE RETIRED ON OR AFTER 1-11-1993 UPTO 31-10-2002

Sr. No. Basic Pension	Dearness Relief for the months from **February 2013 to July 2013** (Average Index - 4976) (Slabs - 957)
i) Upto Rs.2,400=00	334.95 % of Basic Pension
ii) Rs.2,401=00 to Rs.3,850=00	Rs.8,038=80 + 277.53 % of Basic Pension in excess of Rs.2,400=00
iii) Rs.3,851=00 to Rs.4,100=00	Rs.12,062=98 + 162.69 % of Basic Pension in excess of Rs.3,850=00
iv) Above Rs.4,100=00	Rs12,469=70 + 86.13 % of Basic Pension in excess of Rs.4,100=00

Dearness Relief payable to Pensioners who have retired on or after 1-11-2002 To 31-10-2007
for the months from February 2013 to July 2013
(Average Index - CPI - for quarter ended December 2012 :- 4976 ; and No.of Slabs - 672)

Rate of Dearness Relief on Pension :- 120.96 % of Basic pension
(Ignore decimals from 3rd place onwards)

Dearness Relief to Pensioners who Retired on or after 1-11-2007
for the months from February 2013 to July 2013
(Average Index - CPI - for quarter ended December 2012 :- 4976 ; and No.of Slabs - 535)

Rate of Dearness Relief on Pension :- 80.25 % of Basic pension
(Ignore decimals from 3rd place onwards)

Dearness Relief payable to Family Pensioners **Annexure - II**

(i) Dearness Relief for Family Pensioners in respect of pensioners who died or retired
(a) before 1-11-1993 (b) on or after 1-11-1993 but before 1-4-1998 and
(c) on or after 1-11-2002 will be paid as per the tables given for the pensioners in Annexure-I **(given above)**

(ii) The Dearness Relief of Family Pensioners in respect of pensioners who died or retired on or after 1-4-1998 but before 1-11-2002 will be as per the following Table :-

Sr.No. Basic Family Pension	Dearness Relief for the months from **Feb. 2013 to July 2013** (Average Index - 4976) (Slabs - 823)
i) Upto Rs.3,550=00	197=52 %
ii) Rs. 3,551=00 to Rs. 5,650=00	Rs. 7,011=96 + 164.60 % of Basic Family Pension in excess of Rs. 3,550=00
iii) Rs.5,651.00 to Rs.6,010.00	Rs. 10,468.56 + 98.76 % of Basic Family Pension in excess of Rs.5,650.00
iv) Above Rs.6,010.00	Rs.10,824.09 + 49.38 % of Basic Family Pension in excess of Rs.6,010.00

युनिट वार्ता

पुणे युनिट

दि.२९ जानेवारी २०१३ रोजी पुणे येथील हिंगणे (खुर्द) शाखेतर्फे ब्रँचच्या हॉलमध्ये 'पेन्शनर्स मेळावा' आणि महिलांसाठी हळदी-कुंकू समारंभ आयोजित केला होता. पेन्शनर्स व त्यांच्या घरातील महिला मिळून सुमारे ६५ जण हजर होते. शाखाधिकारी सौ.बापट यांनी सर्वांचे स्वागत केल्यावर बँकेच्या विविध सेवांची माहिती दिली. पेन्शनर्सनीसुद्धा कांही सेवांबद्दल सूचना केल्या. तसेच बहुतेक पेन्शनर्सनी बँकेच्या सेवांबद्दल समाधान व्यक्त केले. यानंतर महिलांना हळदी-कुंकू व सर्वांना संक्रांतीनिमित्त तिळगूळ व बँकेचे कॅलेंडर वाटण्यात आले. तसेच बँकेचे आयडेंटिटी कार्ड प्रत्येक पेन्शनरला भरून, शाखाधिकाऱ्यांच्या सही-शिक्क्यानिशी देण्यात आले. त्याबद्दल सर्वांनी आनंद व्यक्त केला आणि स्नेहमेळाव्याबद्दल धन्यवाद दिले. पेन्शनर्स असोसिएशनचे पदाधिकारी श्री.एल.जी.गांधी, श्री.अशोक पंडित व श्री.मधुकर सरदेशमुख हजर होते.

कोल्हापूर युनिट

शनिवार दि. २९ डिसेंबर २०१२ रोजी रीजनल बिझिनेस ऑफिस, कोल्हापूर व आपले कोल्हापूर युनिट यांचे संयुक्त विद्यमाने, येथील उद्यमनगर इंडस्ट्रिअल इस्टेट ब्रँच मध्ये डॉ.शैलेंद्र नवरे, ऑर्थोपेडिक सर्जन, ॲस्टर आधार हॉस्पिटल यांचे 'गुडघेदुखीवरील शस्त्रक्रिया व त्यानंतर घ्यावयाची काळजी' यावर उद्‌बोधक 'दृक्-श्राव्य' सादरीकरण झाले. कार्यक्रमास सुमारे ३५ पेन्शनर्स हजर होते.

तसेच, येथील एक सभासद श्री.गजानन जोशी हे 'डॉ.सर्वपल्ली राधाकृष्णन बाल संकुल अनाथाश्रम' येथील मुलांना इंग्रजी शिकवण्याचे काम करतात. श्री.गजानन जोशी यांचे या अनुकरणीय उपक्रमाबद्दल असोसिएशनतर्फे अभिनंदन.

- सेक्रेटरी, पुणे झोनल सब् सेंटर

****

जळगाव युनिट

आपल्या असोसिएशनच्या जळगाव जिल्हा युनिटने सोमवार दि.२८ जानेवारी २०१३ रोजी जळगाव येथील मेहरूण जवळील शिवाजी उद्यानात आयोजित केलेला 'स्नेह मेळावा' उत्साहात पार पडला. मेळाव्यास १३० ते १४० सभासद उपस्थित होते. प्रमुख पाहुणे म्हणून आपल्या सर्कल असोसिएशनचे अध्यक्ष श्री.व्ही.एम.गोखले, जॉइंट सेक्रेटरी श्री.विलास गंधे, मुंबई झोनल सब्सेंटरचे अध्यक्ष श्री.एस.बी.गोखले आणि औरंगाबाद झोनल सब्सेंटरचे अध्यक्ष श्री.साहेबराव देसाई हे उपस्थित होते. तसेचे बँकेचे प्रतिनिधी, एच्.आर. मॅनेजर श्रीवास्तव साहेब हे उपस्थित होते. विशेष आमंत्रित पाहुणे म्हणून ज्येष्ठ पत्रकार व पूर्णवाद विद्यापीठाचे कुलगुरु श्री.विद्याधर पानट ह्यांची उपस्थिती लाभली होती. अध्यक्ष स्थान श्री.एस.एम.पाटील यांनी भूषविले.

प्रमुख पाहुण्यांचे हस्ते दीप-प्रज्वलन झाल्यावर, सचिव श्री.व्ही.आर.बाविस्कर यांनी प्रास्ताविक केले. त्यानंतर सर्कल अध्यक्ष श्री.व्ही.एम.गोखले यांनी आपल्या भाषणात सुधारित पेन्शन मिळणेसाठी सुप्रीम कोर्टात चालू असलेला लढा, बँकेच्या वैद्यकीय सेवा सुविधांमध्ये असलेल्या त्रुटी दूर करणेसाठी आपली असोसिएशन करीत असलेले प्रयत्न यासंबंधी माहिती व इतर प्रश्नांबाबत मार्गदर्शन केले. श्री.एस.बी.गोखले यांनी सभासदांचे प्रलंबित असलेले प्रश्न, सुधारित फॅमिली पेन्शन मिळावे म्हणून असोसिएशन करीत असलेले प्रयत्न याबद्दल माहिती दिली. सुधारित फॅमिली पेन्शनचे ॲडव्हाइस हे आता बँकेच्या 'एस.बी.आय.टाइम्स' या वेबसाइट वर उपलब्ध करून दिलेले असल्याने त्यासाठी ब्रँचला जाऊन संबंधित ऑफिसरकडे मागणी करावी असे सांगितले. (त्या वेबसाइटला कसा ॲक्सेस मिळवावा या संबंधीची सविस्तर माहिती 'संवाद' मासिकाच्या जानेवारी २०१२ च्या अंकामध्ये पान क्र.३ व ४ वर सविस्तर माहिती दिली आहे.) रिटायर्ड एम्प्लॉईज मेडिकल बेनिफिट (रु..७ लाखाच्या) सुधारित स्कीम मधील डोमिसिलिअरी बिलांच्या रीइम्बर्समेंट संबधी, तसेच इतर कल्याणकारी योजनांसंबंधी मार्गदर्शन केले. जॉइंट सेक्रेटरी श्री.विलास गंधे यांनी आपल्या वडिलांचे स्मरणार्थ आपल्या असोसिएशनला दिलेल्या रु.१,२१,१२१/- या रकमेची भरघोस देणगी दिल्याबद्दल सर्वांनी त्यांचे टाळ्यांच्या गजरात अभिनंदन केले व आभार मानले. श्री.गंधे यांनी आपल्या भाषणात असोसिएशनची सभासद संख्या वाढविणेसाठी प्रयत्न करण्याचे आवाहन केले. बँकेचे अधिकारी श्री.श्रीवास्तव ह्यांनी सभासदांच्या अडचणी व प्रश्न समजावून घेतले. मेळाव्यास उपस्थित असलेल्या सभासदांचे मनोगत व प्रश्न यावर चर्चा होऊन मार्गदर्शन मिळाले.

देणगी स्वरुपात रु.१२००१/- चा निधी जमा करून युनिटतर्फे तो असोसिएशनला देण्यात आला. मेळावा यशस्वी व्हावा म्हणून युनिटचे अध्यक्ष श्री.एस.एम.पाटील तसेच श्री.एस.बी.पटील, श्री.बी.एस.डांगे, श्री.उदय नारखेडे, खजिनदार श्री.आर.के.पाटील, श्री.चंद्रकांत आंबेकर इत्यादी कार्यकर्त्यांचे बहुमोल सहकार्य लाभले.

- सेक्रेटरी, जळगांव युनिट

****

Pune Unit :

Pensioners' Meet at Dattawadi (Pune) Br.

With a view to celebrate "Pensioners' Day" which falls on 17th December every year, a meet of SBI as well as other pensioners of Dattawadi (Pune) and Hingne Khurd (Pune) branches was convened by SBI Dattawadi branch on 18.12.2012. Shri Rajesh Bangali, Branch Manager of Dattawadi (Pune)Branch welcomed all the pensioners and appreciated that all SBI pensioners at the branch have submitted their life certificates. Mrs Archana Bapat, Branch Manager, Hingne Khurd (Pune) Branch also welcomed all the pensioners and assured to offer full cooperation to all the pensioners. Shri Haribhau Chitale, aged 92 years, an oldest IBI pensioner, was felicitated by offering a Shriphal & flowers. Office bearers of the SBI Pensioners' Association attended the meeting and also contributed their views. A few pensioners also put up some suggestions. However, many of the pensioners expressed satisfaction about the services of both the Branches. Shri Milind Patil, Chief Manager from Zonal Office, concluded the meeting by promising all sorts of co-operation from controllers. Around 35 pensioners attended the meeting.

- Secretary, Pune ZSC

****

Congratulations !

One of our members from Ghatkopar (Mumbai) Shri.Vasant Parab, aged 77 yrs, participated in Triangular Athletics Championship 2013, organized by Masters Athletic Association of Mumbai Suburban District and secured First place in the event 'Shot Put' (Age group Men 75+) by putting the shot at 7.50 mtrs and Second place in 100 mtrs Run (Group 75+M). Congratulations Shri.Vasant Parab for this rare achievement in Athletics at the age of 77 yrs. ! Keept it up !

- Secretary

।। ॐ गं गणपतये नम: ।।

।।श्री आर्या दुर्गायै नम:।।श्री गुरु:शरणम्।।

६ वा स्मृति दिन (पुण्य स्मरण)

९ फेब्रुवारी २०१३

स्वानंदवासी सॅमसन सॅम्युअल तळकर

७-१-१९१६ ते ७-२-२००७

सत्पुरुष व कार्यक्षम हेड कॅशिअर, पुणे कॅप शाखा

सत्कार्य हे सुवर्ण असते ।
मरणोत्तर ही ते चमकत असते ।।
कार्य करण्यास स्फूर्ती देते ।
स्मृति सत्पुरुषांचे जीवन असते ।।

सॅमसन साहेब प्रेमी मंडळींचे त्यांच्या स्मृतिस अभिवादन

Advt.

विनोद

शिक्षिका : तुम्ही तुमच्या आईचं सांगणं १००% ऐकता का?

सानिका : बाई, मी तर आई सांगते त्याच्या दुप्पट ऐकते.

शिक्षिका : ते कसं?

सानिका : आई जेव्हा मला दोन लाडू घे म्हणते, तेव्हा मी चार लाडू घेते.

****

आर्यन : दादा, २९ गुणिले ७ किती होतात?

दादा : एवढंसुद्धा येत नाही तुला?

जा पटकन कॅल्क्युलेटर घेऊन ये. लगेच सांगतो तुला.

- त्रिंबक बा. शिरसीकर,
सोलापूर

PENSIONERS' DAY

17th December every year is celebrated as Pensioners' Day. This year also many of our branches celebrated this day by conducting Pensioners' Meet of SBI as well as Government pensioners. I therefore thought of giving the following information which describes the background of pension, the cause for celebrating pensioners' day and what is pension? The information is gathered from various sites through internet.

Every year 17th day of December is celebrated as "Pensioners' day" since1983. History of pension is over 150 years. The Pension system in India was introduced by the British Government after the Indian Independence struggle in 1857. This was a reflection of the Pension system then prevailing in Britain. The Government decided to provide money cover to retired employees for their post retirement life. The System was finalised by the Indian Pension Act of 1871. However, Viceroy and Governors were given the final authority for granting pension. Thus the pensioners were at the mercy of Viceroy and Governors. British Government occasionally compensated pensioners through increase in their pension to neutralise effect of inflation. Even though the retirement benefits were being given by the Government, they were not incorporated in Fundamental Rules made effective from 1-1-1922.

Shri D. S. Nakara, Financial Advisor to the Ministry of Defence, (an officer from Indian Defence Service Audit and Accounts) retired in 1972. He faced problems in getting pension like all other pensioners. Therefore, he lodged a petition in the Supreme Court. Justice Shri Yashavantrao Chandrachud, then Chief Justice, heard the petitioner and the Government and ruled that 'Pension is neither a gift nor a reward or bounty'. Pension is the right of a retired Government servant who had served the nation for a long time. Government is bound to ensure that her employees lead a peaceful and honorable life after retirement.

"This historical judgment was issued on 17th Dec 1982. This is the reason why 17th December is chosen as "Pensioners' Day".

As general information to the Pensioners Community, the following excerpts from the D.S.Nakra Case judgment are furnished.

What is Pension?

Pension is neither a bounty nor a matter of grace depending upon the sweet will of the employer and that it creates a vested right subject to 1972 rules which are statutory in character, because they are enacted in exercise of powers conferred by the proviso to Article 309 and clause (5) of Article 148 of the Constitution of India. Pension is not an ex-gratia payment but it is a payment for the past service rendered by the employee.

Pension is a right and the payment of it does not depend upon the discretion of the Government, but is governed by the rules and a Government servant coming within those rules is entitled to claim pension. It was further held that the grant of pension does not depend upon any one's discretion.

It is only for the purpose of quantifying the amount having regard to service and other allied matters that it may be necessary for the authority to pass an order to that effect but the right to receive pension flows to the officer/employee not because of any such order but by virtue of the rules.

Pension is a term applied to the periodic money payments to a person who retires at a certain age, which is considered as the age of disability; payments usually continue for the rest of the natural life of the recipient.

The pension payable to a government employee is earned by rendering long and efficient service and therefore can be said to be a deferred portion of the compensation for services rendered. Pension as a retirement benefit is in consonance with and in furtherance of the goals of the Constitution. The goals for which pension is paid themselves give a fillip and push to the policy of setting up a welfare state.

What is a Pension scheme:

A Pension Scheme consistent with available resources must provide that the pensioner would be able to live: (i) free from want, with decency, independence and self-respect, and (ii) at a standard equivalent at the pre-retirement level.

On this occasion of "Pensioners' Day" I wish all our pensioner members a healthy and prosperous life.

Collected by : **Vilas V. Gandhe,** Pune, (M) 09371218775

****

परिस्थितीतील बदलांना समजावून घ्या

वयाची साठी येईपर्यंत, संसारातील ताणतणावामुळे बहुतेकांना म्हातारे झाल्याचे वाटू लागते. निवृत्तीनंतर तर अधिकच एकाकी वाटते. किंबहुना घरात माझी, काही किंमत नाही. कुणाला माझी गरज नाही ही भावना मनात घर करून बसते. याच काळात शरीराला वेगवेगळ्या व्याधी ग्रासायलाही सुरूवात होते. मात्र मी म्हातारा नाही, तर माझे मन तरुण आहे, अशी भावना ठेवून वावरत राहिल्यास आणि आतापर्यंत वाहिलेल्या जबाबदारीतून मोकळे झाल्याचे मनाला निक्षून सांगितल्यास आयुष्याचा आनंद घेणे शक्य होईल. आयुष्याच्या या टप्प्यावर मुलांकडून आपल्या अपेक्षा असणे स्वाभाविक आहे. मात्र, मुलांना त्यांचा संसार, त्यांचा व्याप असतोच. आणि सर्वच मूलं काही श्रावणबाळही नसतात. त्यामुळे त्यांच्याकडून दूर्लक्ष होऊ शकते आणि त्याची आपण तयारी ठेवणे गरजेचे आहे. या काळातील सर्वात महत्त्वाची गोष्ट म्हणजे आयुष्यभर साथ दिलेल्या जोडीदाराची सोबत. संसारातील सर्व टक्केटोणपे खाल्लेला हा जोडीदार बरोबर असेपर्यंत अन्य जगाची फारशी पर्वा करीत नाही. मात्र, त्यातील एकाच्या निधनानंतर दुसऱ्याचे जीवन एकाकी होते. अशावेळी आपले छंद, आवड, मित्र-मैत्रिणी नातवंडे यामध्ये मन रमवावे. वाचन, लेखन, धार्मिक गोष्टी यात आपले लक्ष केंद्रीत करावे. आधुनिक विचारसरणी असलेल्या ज्येष्ठांनी पाश्चिमात्त्य संस्कृती असलेल्या 'लीव्ह इन रिलेशनशीप' चा विचार करायलाही हरकत नाही.

अलिकडे बऱ्याच समाजसेवी संस्था ज्येष्ठ नागरिकांचे मेळावे भरवित असते. समाजानेही अशा कार्याला प्रोत्साहन दिले पाहिजे. एकाकी पडलेल्या जिवाला एक आधार, आनंद, समाधान मिळेल. खरंतर रक्ताची नाती जन्माची असतात. मानलेली नाती मनाने जुळतात. नाती नसतानाही जे बंध जुळतात. या रेशमी बंधांना पवित्र नाते म्हणतात. फक्त गरज आहे ती लोकांची मानसिकता बदलण्याची.

- सौ. संध्या प्रितम परदेशी, औरंगाबाद मो. - ९३२५२१८१२२

साठीनंतर

साठीनंतर पुन्हा एकदा खरखुरं जगू !
जीवनाकडे पुन्हा एकदा नव्यानं बघू
लहानपण तरुणपण पुन्हा एकदा शोधू
दंगा करून वाद उगाचच घालू
कोट्या करून हसून टाळी देवू घेवू
आनंदाने तरंगत फुलपाखरे होवू ।।१।।

साठीनंतर पुन्हा एकदा खरंखुरं जगू
जीवनाकडे पुन्हा एकदा नव्यानं बघू
हसण्याच्या वर्गालाही न जाता
मनमोकळं खळखळून हसू
शरदाचं चांदणं नव्यानं पाहू
वय विसरून उत्साहाला उधाण आणू ।।२।।

साठीनंतर पुन्हा एकदा खरंखुरं जगू
जीवनाकडे पुन्हा एकदा नव्यानं बघू
जबाबदारी कर्तव्य यांची झूल जरा बाजूला ठेवू
वय विसरून आता मनाजोगतं वागू
हसत खेळत जिंदगी आनंदाने काढू
साठीनंतर पुन्हा एकदा खरंखुरं जगू
जीवनाकडे पुन्हा एकदा नव्यानं बघू

- शरयू अरविंद कुलकर्णी, कोल्हापूर
भ्रमणध्वनी - ९६३७९५८५६३

You are Unique

Today is going to be the most marvellous and wonderful day of your life as you have just made a most startling discovery of yourself. The truth has dawned on you that you are God's most precious piece of creation. He has endowed you with another gift - the gift of uniqueness. This moment of rediscovery of your real self is so rejuvenating that it inspires you to redefine yourself. From here your life takes a different direction.

Up to this point of time, you had never met yourself, never seen yourself as you see today. You had always seen your image through the eyes of others, judged yourself through the opinion of others comparing yourself in all aspects to others. Suddenly when the veil of ignorance gets lifted you start seeing the real self with all its uniqueness. This quality becomes the stamp of your true recognition

This new awareness of your unique nature puts you apart from all other persons giving you a totally different personality. You are simply you and cannot be compared to anyone else. Your chemistry of thoughts, feelings,and ideas is unique in itself and nowhere is it laid down that it has to match with chemistry of others. You have only to decide as to how you would explore this wealth of uniqueness. Whether you would allow it to bury with you when you leave this world. The choice would be yours only.

Very few persons like Sachin Tendulkar are lucky to have coaches to recognise their potential at the right time and work on them and give them the right direction. Then there are others who are fortunate to be placed in favourable circumstances to develop their talents and discover their uniqueness. Then there are a handful of persons who are aware of their strengths and despite all adversities they leave no stone unturned to realise their dreams with their unique intelligence and sincerity.

The majority of persons live in an illusionary world unaware of their wealth of uniqueness. They always try to see the situation or persons as they want to in their imaginary minds not as the reality demands. The reason for this false vision is that they are totally lost in the maze of their imaginary fears, doubts, hurts and prejudices that everything they perceive is tainted by their colours.

Deep within yourself when you start developing a strong urge to free yourself from the shackles of loaded weights of past regrets and future worries, new doors open up for you to express your freedom freely in the new awareness of your uniqueness. The portals of your potential open up as you go on tapping them.

This new found identity refreshes you each day with a rare blend of aromas of ideas that you start emitting an alluring aura around you. You feel that you have suddenly found your right place in the jigsaw of your Creator. Your perception of life and others undergo a kaleidoscopic change .The magic of your uniqueness starts working on you and you are only you, the real you as God has made you.

As you go on the journey of life discovering the finer aspects of your real self cutting and polishing the unwanted elements from within the core of your heart, you start engraving your name in the scrolls of history in golden words.

- Mrs. M. Y. Deshmukh
Andheri, Mumbai 400069
(M) 09920839856

वा त्र टि का

क्लीन बोल्ड
हॉलीवूड ब्लो हॉट ब्लो कोल्ड
बालिवूड गोल्डच गोल्ड
मराठी सिनेमा बोल्डच बोल्ड
होऊ नये क्लीन बोल्ड

चंद्रशेखर निरंतर, पुणे
भ्रमणध्वनी - ९८८१६१६१६१

तिसरी गोष्ट
एका लग्नाची गोष्ट नाटक
दुसऱ्या गोष्टीचे संपले कौतुक
तिसऱ्या गोष्टीसाठी
व्याकूळ दर्शक

लघुकथा

सुखी कोण?

श्री. वसंतराव आणि त्यांची पत्नी सौ. कमलाबाई यांचे दोघांपुरतेच मर्यादित कुटुंब; म्हणजे सध्या इथे मर्यादित. त्यांना एक मुलगा आणि एक मुलगी अशी अपत्ये आहेत. दोघेही उच्चविद्याविभूषित. दोघांनाही अनुरुप जीवनसाथी मिळाले होते. पण सध्या इथे पुण्या-मुंबईत आम्हाला योग्य अशी नोकरी मिळणे अवघड आहे म्हणत, एक एक करत, सून जावयासह चौघांनीही अमेरिका गाठली. २-३ वर्षे तिथे राहून परत येईन म्हणणारा त्यांचा मुलगा राहूल आता ८-१० वर्षे झाली तरी इकडे यायचं नाव घेत नाही म्हटल्यावर वसंतरावांनी तो आता इकडे येणार नाही. आला तरी पाहुण्यासारखा ३-४ आठवडे राहून परत जाईल अशी खूणगाठ मनाशी बांधली. त्याची पत्नी रूपा. कमलाबाईंच्या नात्यातलीच. नावाला शोभेसं रंगरूप तिला देवाने दिलं होतं. अभियंता म्हणून एका प्रथितयश अमेरिकन कंपनीत ती नोकरीला होती. राहूल-रूपा बरीच वर्षे परदेशात राहिले तरी आपले संस्कार विसरले नव्हते. सकाळी देवाची पूजा करणे दोघांनाही शक्य नसे पण सायंकाळी मुलाबरोबर देवासमोर बसून राहूल रूपासुद्धा शुभंकरोती म्हणावयाचे. त्यांचे गीता व इतर श्लोकांचे पाठांतरही चांगले होते. ते ऐकल्यावर कमलाबाई खूप सुखावल्या जायच्या. तिकडेच जन्मलेल्या आपल्या नातवाचे संस्कृत उच्चार सुस्पष्ट आहेत याचा केवढा अभिमान आहे त्यांना.

वसंतरावांची सुकन्या सायली, शेंडेफळ म्हणून लाडाकोडात वाढलेली. घरी लाड असले तरी तिच्या शिक्षणाकडे त्यांनी दुर्लक्ष केले नाही. प्रत्येक परीक्षेत अगदी पहिला नंबर नसला तरी पहिल्या पाचामध्ये ती असायचीच. प्रथम क्रमांक आलाच पाहिजे असा आग्रह वसंतरावांनी कधी केला नाही, तिच्यावर तसा दबावही आणला नाही. तिच्या चौफेर प्रगतीबाबत ते मनोमन खूष होते. योग्य वेळ येताच तिने स्वत:च आपला जोडीदार निवडला. वसंतराव कमलाबाई आधी जरा साशंक होते. सलील त्यांच्या मित्राचाच मुलगा होता. अनेक दिवसांपासून घरी जाणे येणे होते. नंतर दोघांनाही सलील सायलीचा जीवनसाथी शोभेल अशी खात्री वाटली. आनंदाने आणि समाधानाने त्यांनी सायली सलीलचे शुभमंगल लावून दिले.

इथे प्रचलित असलेल्या सामाजिक रूढी, भ्रष्टाचाराने पोखरलेला समाज, दुसऱ्याला ओरबाडण्याची वृत्ती याची सलीलला मनस्वी चीड होती. त्याला लहान वयातच काही अनिष्ट अनुभव आले. संधी मिळताच परदेशी जायचे शक्य असेल तर तिकडेच राहावयाचे असे त्याने कॉलेजच्या दिवसातच ठरवले होते. त्याच्या इच्छेप्रमाणे त्याला उत्तम संधी मिळाली. सायलीसह तो अमेरिकेला निघून गेला. दर दोन वर्षांनी वसंतराव सपत्निक अमेरिकेला जात. साधारण २/३ महिने त्यांचा दोन्हीकडे मुक्काम असे. राहूलचा आग्रह असे की तुम्ही पुण्याचे घर विका आणि इथेच कायम वास्तव्यासाठी या. परंतु दोघांनी त्याला अजून तरी अपेक्षित प्रतिसाद दिला नाही. त्यांना तिथली घरे आपली वाटतच नव्हती. इथे आपण फारतर ३ महिन्याचे पाहुणे हीच भावनात यांच्या मनात घर करून बसली होती.

आजच्या प्रसंगाने वसंतरावांचे विचारचक्र वेगात धावू लागले. सकाळी स्नान पूजादी कार्यक्रम उरकून थोडा नाष्टा करून वरच्या बाल्कनीत ते पेपरमध्ये डोकं खुपसून बसले होते. त्यांना थोडी डुलकी लागली. खाली चाललेल्या गोंधळामुळे त्यांची झोप उडाली. त्यांच्याकडे काम करणाऱ्या गंगाबाईला, त्यांच्या दारासमोरच तिचा नवरा डाव्या हाताने केस धरून झोडपत होता. हातातला झाडू उलटा धरून त्याचा हंटरप्रमाणे तो उपयोग करत होता. मार खाऊन थकलेली गंगा कमलाबाईंच्या पायाशी पडली. कमलाबाईंनी कारण विचारताच गंगाचा नवरा सखाराम म्हणाला, 'माझ्या बायकूचा पगार ह्यो म्हैन्यापास्नं डबल झाला पाइजेल अन पगारातली एक पैबी तुमी तिला देयाची न्हाय, समदं पैसं माझ्याच हातात पडलं पैजे.' तिला एक दोन शिव्या हासडून तो परत फिरणार एवढ्यात बाल्कनीतून वसंतराव म्हणाले, ''काम गंगा करते तर पगार तिलाच मिळेल, तुला नाही आणि किती द्यायचा हे गंगा आणि आम्ही ठरवू. तू मधे पडू नकोस.'' हे एकलं मात्र अन् सखारामचा पारा एकदम चढला. डोक्यातला राग डोळ्यात उतरला. सुदैवाने वसंतराव वरच्या बाल्कनीत होते नाहीतर त्यांच्या श्रीमुखात भडकावयाला त्याने कमी केले नसते. त्यांच्याकडे जळजळीत नजर रोखून तो म्हणाला, गंगा हिथं कामाला पायजे असंल तर मी म्हनतो तसंच झालं पैजे. आन् सांगून ठिवतो, माज्याफुडं लई बकबक करायची न्हाई, शानपन करायचं न्हाई. नायतर गाठ माझ्याशी. ध्यानामंदी ठिवा. बाईल ती बाईल. तिची जागा खेटराशीच मला ठावं हाय, तुमी शिकलेली मानसं येगळीच. तुमी समदे आपल्या बायलीच्या फुडं फुडं करता. ती काय म्हनंल ते राजानं सांगितल्यागत आयकता. बाईली पैका कमावणारी नसली तरी बी तिच्याफुडं मान तुकवता. आन् जर ती तुमच्यावानी हाफिसात बसून कागदं काळी पांढरी करणारी असलं, चार पैकं कमावणारी असलं तर तिचा तोरा लईच न्यारा. आपल्या नवऱ्याला आन लेकरांना ती गुरापरमानं पिसविती. सारं ठाव हाय मला. आरं मरद कोन, तुमी का तुमची बाईल?

हे जरा अतिच होतंय, याला थांबवायला हवं. दारू पिऊन त्याच्या छातीचं खोकं झालंय. त्याच्याजवळ शारीरिक शक्तिही फार नाही. आपण एक मुसकाटात मारून त्याला वठणीवर आणू शकू असा विचार करीत वसंतराव खाली उतरले. दारात पत्निचा आडवा हात बाजूस सारून सखारामाजवळ जाणे त्यांना मानवणारे नव्हते. किंबहुना आपण थोडी नसलेली वीरश्री दाखविली तर कुणीतरी आपल्याला अडवावे असंही त्यांना

मनापासून वाटत होतंच.

आता कुणी आपल्यापाशी हुज्जत घालाय येत नाही असं पाहिल्यावर, सखाराम लढाई जिंकून आलेल्या वीरासारखा आपल्या खोपटाकडे गेला. तो तेथून गेला तरी वसंतरावांच्या मनातून जाईना. तो जे जे बोलला ते खरं आहे का? सुशिक्षित नवरे बायकोच्या मताला खरंच मान देतात का घाबरून होकार देतात? विजय तेंडूलकरांचा बाईंडर, वपुंचा पार्टनर त्यांच्या मनात डोकावून गेले. बाईंडर किंवा पार्टनर म्हणजे साहित्यातील आपण वाचलेली किंवा पाहिलेली व्यक्ति चित्रे. 'आहे रे' संस्कृतीत वाढलेल्या त्यांच्या मनाला असं पात्र खरोखरी समोर आलेलं पचेना. काय खरं, कितपत खरं काहीच त्यांना समजेना.

एव्हाना कमलाबाईंनी गंगाच्या जखमा स्वच्छ करून त्यावर औषधी मलम लावले. तिला थोडे जेवू घातले. वर गरम गरम चहा करून दिला. एवढी शुश्रुषा झाल्यावर गंगाला खूप हुषारी वाटू लागली. ती म्हणाली, 'काय करू बाई, माझा दादला हाये. सकाळी सकाळी त्याला ढोसायला हवी. मी पैसं न्हाई म्हनलं म्हणून कावला. आमचं हे असंच चालनार बघा. लेकरांसमोर मला बदडलं. तिला हुंदका आवरेना.

तिला कमलाबाईंबद्दल वाटणारी कृतज्ञता शब्दात सांगणं कठीण होतं. पण नजरेतून तिने कळविली. दोघींचेही डोळे थबथबले. कमलाबाईंच्या डोळ्यात आसवांसह करुणाही दाटून आलेली. आजचं काम मी पाहून घेते. तू तुझ्या तब्येतीला सांभाळ. वेदना थांबल्या नाहीत तर डॉक्टरकडे जा. तिच्या हातात थोडे पैसे देऊन त्या गंगाला निरोप देत होत्या. गंगा बरेच दिवस त्यांच्याकडे काम करत होती. त्यांच्या सान्निध्यात होती. नकळत काही संस्कार प्रत्येकावर होत असतात. गंगा निघाली. झटकन वाकून तिने कमलाबाईंना नमस्कार केला. अन् येते बाई म्हणत तिच्या झोपडीकडे चालू लागली.

कमलाबाई अन् वसंतराव, दोघेही तिच्या पाठमोऱ्या आकृतीकडे पाहत राहि**ले.** ती गेली तरी दोघांना अस्वस्थ करून गेली.

- अरुण तुळजापूरकर, पुणे, मो. - ९८९०२२६१५४

एस.टी. बस एका गावातील बस स्टँडवर थांबली.

काही प्रवासी उतरले. काही चढले. बस सुरू होणार एवढ्यात एक खेडवळ वयस्कर बाई बसजवळ आली आणि बसमध्ये चढू लागली.

कंडक्टर - अहो बाई, तुम्हाला कोठे जायचे?

बाई - राधानगरीच्या पुढील गावात.

कंडक्टर - अहो बाई, तेथे बस थांबत नाही. तुम्ही दुसऱ्या बसने या.

बाई - का नाही थांबत. इथे कशी बिरेक लावून बस थांबवली? तिथेबी बिरेक लावून थांबवा की बस.

- प्रभाकर गुपचूप, पुणे मोबा. - ९८८१५७९४९९

साठवणीतील आठवणी!

प्राचीवरचे अरुण-रंग जणू, बालपणाच्या रम्यखुणा
आयुष्याच्या तिन्ही सांजेला, आठव येतो पुन:पुन्हा !

आट्यापाट्या, लंगडी, गोट्या, लपंडाव अन् विटी-दांडू
गुढघ्यावरच्या जखमा मिरवित सवंगड्यांशी किती भांडू?
सायंकाळी रंगती गाणी, जरि झोपाळा जीर्ण-जुना
ऐकून गोष्टी आजीच्या त्या, स्फुरण चढतसे बालमना!

धम्मक लाडू, चापट पोळी, मित्रांना मी देई जरी
आई मात्र हातात ठेवी, मोतीचुराची वाटी खरी
डोळा चुकवून कधी आईचा, दुसरा लाडू घेई पुन्हा
बाप्पाच्या घरी माफच असतो, लुटुपुटीचा असा गुन्हा!

कधी चुकीला थप्पड गाली, त्यावर ममतेचा हात
छोटे-मोठे यश मिळताही, पाठीवरती पडे थाप
सदैव कौतुक आईच्या मुखी, जरि मी अभ्यासात उणा
आज भावते नव्हती सीमा, व्याजही नव्हते मातृ-ऋणा!

- गोविंद करमरकर, सांगली
भ्रमणध्वनी - ८८०५९५९८२४

मैत्रीचं नातं

सुंदर मैत्रीचं नातं म्हणजे, जणू प्रवाह झुळझुळणारा
पेल्यामधली वादळं रूसवे, सारं अलगद नेणारा ।।धृ.।।

मैत्री नाही मंद झुळूक, तो तर शीतल गार वारा
वाहताना आणतो आधाराचा, मधु गंध सतत भरारा
जीवनाच्या तलखीत जणू, संजीवनीने सुखावणारा ।।१।।

मैत्रीमध्ये नाही मालकी, आहे हक्काचा विश्वास
मैत्रीच्या जाणिवेतूनच निघे, दृढ भरवशाचा नि:श्वास
नाही ओशाळलेपण नाही कसले ओझे
हा निर्मळ झरा खळाळणारा ।।२।।

मैत्रीतूनच कधी कधी, उमलते फूल प्रेमाचे
दरवळत राही मैत्री अन्, लाभे शुभ बंधन लग्नाचे
मैत्रीच्या केवळ स्पर्शाने, हा रंग फुलोरा फुलणारा ।।३।।

मैत्रीची सुरेख भावना, बळ देते जगण्याचे
देते वेगळे दृष्टीकोन ह्या, जगाकडे नीट बघण्याचे
सहवास आगळा मैत्रीचा मग, गमे सुखानुभव देणारा ।।४।।

- उज्ज्वल र. ब्रह्मांडकर,
विरार

केवायसी द्या! नाहीतर...

साधारण २-३ वर्षांपूर्वी मला बँकेतून फोन आला. ''साहेब आपला केवायसीचा फॉर्म भरून द्या. नाहीतर आपल्याला खात्यातून व्यवहार करता येणार नाहीत.''

''हे केवायसी म्हणजे काय हो साहेब?''

पु.लं.च्या दारू म्हणजे काय रे भाऊ या प्रश्नाप्रमाणे मी माझे अज्ञान प्रगट केले.

''केवायसी म्हणजे know your customer हे आता आरबीआय ने कंपलसरी केलेले आहे. आपल्या ग्राहकाला नीट ओळखा. तो तोच आहे ना? कि कोणी बेनामी व्यक्ती आहे? कारण हल्ली बोगस नावावर खाती उघडली जातात. व त्यात काळा पैसा ठेवला जातो.

आता काळा पैसा म्हणजे काय रे भाऊ? हा प्रश्न पुढे आला पण तो मी मनातच ठेवला. इतकी वर्षे बँकेत राहून काळा पैसा काही बघायला मिळाला नाही, आमच्या तिजोरीत तीन प्रकारचा पैसा म्हणजे नोटा बघायला मिळायच्या एक Fresh दुसऱ्या Issuable आणि तिसरा प्रकार Soiled त्यात काळा पैसा कुठे नव्हता.

''बरं पण ह्या केवायसीसाठी मला काय करावे लागेल?

''तुम्हाला तुम्ही राहात असलेल्या जागेचे अॅड्रेस प्रुफ द्यावे लागेल म्हणजे तुमचे लेटेस्ट इलेक्ट्रिसिटी बिल किंवा टेलिफोन बिल किंवा पासपोर्ट व पॅनकार्ड ह्याच्या फोटोप्रती बँकेने प्रिस्क्राइब केलेल्या अर्जासाहेबत जोडाव्या लागतील

वर दिलेल्या तीन ऑप्शनपैकी परदेशी जाण्याचे तर राहूद्याच पण देशातल्या देशात ही फिरायला जाण्याची बोंब असल्याने पासपोर्ट बाद झाला. लाईटबिल दोन दोन महिने भरले जात नसल्याने ते बिल जोडले तर इज्जतीचा पंचनामा! टेलिफोन तर बऱ्याच वेळा बील न भरल्याने कट झाला होता, त्याची प्रत देणे बरे दिसले नसते. शेवटी लाईट बिल कोठे एवढ्या बारकाईने पाहणार फक्त पत्ताच तर तपासणार म्हणून लाईट बिल व पॅन कार्ड च्या प्रती जोडल्या. कधी काळी थोडाफार इन्कम टॅक्स भरला होता म्हणून पॅन कार्ड होते. तर एकदाचे हे बँकेचे केवायसी पूर्ण झाले.

काही मित्रांच्या सल्ल्याने काही रिटायर्डमेंटची काही रक्कम म्युच्यअल फंडमध्ये गुंतवलेली होती. त्यात भरलेली मूळ रक्कम म्हणजे प्रिन्सिपल व आज त्या एमएफचा असलेला N.A.V. (Net Asset Value) याचा काही ताळमेळच नव्हता. कारण नेमके मी घेतलेले म्युच्युअल फंड गाळात की तळागाळात गेलेले होते. तर म्युच्युअल फंडाकडून पत्र आले की केवायसी भरून पाठवा, अरे देवा! म्हणजे माझेकडून पैसे घेताना तुम्हाला माझा पत्ता माहीत होता व आता तुम्हाला अॅड्रेस प्रूफ पाहिजे मग हाही सोपस्कर पूर्ण करावा लागला.

आता गेल्या १-२ महिन्यातच सरकारने कुकिंग गॅस वरची सबसिडी कमी केल्याने आता प्रत्येक गॅस धारकाला वर्षाला सिबसिडी रेट मध्ये फक्त सहाच सिलेंडर मिळणार व जास्तीचे सिलेंडर्स बाजारभावाने घ्यावे लागतील. सहा कि नऊ याचा घोळ अजून सुरूच आहे. तर गॅस एजन्सीचा फोन आला. तुमचा केवायसी फॉर्म भरून पाठवा नाहीतर सिलेंडर मिळणार नाहीत.

गॅस एजन्सीचे ऑफिस अगदीच लहान तेही रस्त्यावर केवायसीचे फॉर्म घ्यायला मोठी रांग नंतर तो भरून पुन्हा रांगेत उभे राहून एकदाचा दिला.

मध्यंतरी मुलीने लॅपटॉप घेतला. जुना पीसी मला दिला. म्हणाली, तुम्ही वापरा, मी म्हटले, ''अगं मला त्याचा काय उपयोग?''

''तुम्ही थोडे प्राथमिक ज्ञान शिकून घ्या. आपल्याकडे इंटरनेट कनेक्शन आहे, तुम्हाला घरी बसल्या पाहिजे तेवढे पेपर्स, साप्ताहिके, मासिके, तुमचा 'संवाद' वाचता येईल, शिवाय तुमच्या बँकेत कायम गर्दी असते त्यामुळे घर बसल्या इंटर बँकिंग करता येईल.

(आता आमच्या बँकेत कायम गर्दी असते हे काय मला माहीत नाही? ह्याच गर्दीत तर मी १९६८ ते २००१ पर्यंत आयुष्य काढले.)

आता माझे इंटर बँकिंग म्हणजे काय? तर अधिक पेन्शन जमा झाले की ते लगेच ओव्हरड्राफ्ट अकाउंटला ट्रान्सफर करायचे व टीडीआर चे क्वाटरली इंटरेस्ट बरोबर जमा केले की नाही याची खात्री करायची बस! एवढ्या पुरतेच मर्यादीत. पण तरी मी ३-४ वर्षांपूर्वी माझे इंटरनेट बँकिंग करून घेतले होते. त्यासाठी ही मला बँकेत जाऊन केवायसी चे सोपस्कार पूर्ण करावे लागले. घरी यायला दुपारचा १|| वाजला. जेवलो व वामकुक्षी साठी पलंगावर आडवा झालो. मनात विचार आला की आपण कोणाकोणाचे कस्टमर आहोत अजून किती केवायसी द्यावे लागतील? डोळा लागला आणि स्वप्न सुरू झाले.

सकाळी सकाळी दूधवाला आला. त्याने नेहमीप्रमाणे दूध घातले व म्हणाला, साहेब ह्या महिनाअखेर केवायसी भरून द्या. नाहीतर पुढच्या महिन्यात दूध मिळणार नाही. नंतर आला पेपरवाला त्यानेही केवायसी लवकर देण्याची तंबी दिली. मी पिशवी घेऊन आमच्या किराणा दुकानदाराकडे गेलो. त्याने किराणाची यादी पहाण्याच्या अगोदरच साहेब तुमचा केवायसीचा फॉर्म भरल्याशिवाय माल मिळणार नाही म्हणून सांगितले. बाजारात आलो आहोत तर म्हटलं सलून मधून दाढी करून घ्यावी म्हणून. त्याच्या खुर्चीवर स्थानापन्न झालो. दाढीला साबण लावता लावता तो म्हणाला, आता दाढी करून देतो पण पुढच्या कटींगला येताना केवायसी घेऊन या!

हे स्वप्न बघून मी हुषार झालो आहे. आता माझ्या शबनम

बॅगेत लाईट बिल, पॅन कार्ड च्या २०/२० प्रती कायम ठेवून दिल्या आहेत. कोणीही मागितले की माझे केवायसी Enclosers तयारच असतात.

परवा आमच्या संपादक मंडळात चर्चा चालली होती कि दर महिन्याला 'संवाद' चे १००/१५० अंक पोस्टाकडून परत येतात. सभासद मंडळी पत्ता नीट कळवित नाहीत व बदललेला पत्ता ही लगेच कळवत नाहीत. तर सर्व सभासदांना ॲड्रेस प्रूफ म्हणून केवायसी चा फॉर्म भरून पाठवायला सांगायचे का?

- वसंत धुपकर, पुणे. मो. - ९०४९०००४१३

****

विनोद

'अनुवंशिकतेने येणारे गुणदोष' यावरचे पुस्तक वाचून संपले अन् थोडा आराम करण्यासाठी शास्त्रीबुवा लवंडणार इतक्यात त्यांचे दिवटे चिरंजीव गोपी-प्रगतिपुस्तक घेऊन आला. शास्त्री बुवांच्याकडे ते पुस्तक अन् पेन देत म्हणाला -

''बाबा पटकन सही करून द्या पुस्तक, शाळेत जायचंय मला.'' प्रगति पुस्तक पाहता पाहता शास्त्रीबुवा नाराज होत खूप संतापले... प्रगती पुस्तक गोपीच्या अंगावर भिरकावून देत म्हणाले - ''दिवट्या चालता हो माझ्या समोरून, मी तुझा बाप नाही अन् तू माझा मुलगा नाही...''

''एवढं रागवायला कशाला हवं बाबा? माझं प्रगति पुस्तक म्हणजे काही डी.एन.ए. रिपोर्ट नाहीये'' मुलगा समजावणीच्या सुरात म्हणाला.

****

सदासुखी

''जरा माझी पण पत्रिका कुंडली बघा हो''

''का? तुमचा काय प्रॉब्लेम आहे?''

''माझं लग्न जमत नाहीये- गेल्या दहा वर्षापासून प्रयत्न करतोय''.....

''अरे व्वा! छान !! तुमची कुंडली एकदम छान आहे! छानच म्हणायला हवी...''

''म्हणजे? लवकरच योग आहे का लग्नाचा?''

''छे हो! ... तुमचे लग्न होईलच कसं? तुमच्या कुंडलीत सुखच-सुख लिहिलय ना?''

- मधू रानडे, नाशिक
भ्रमणध्वनी - ०२५३-२५२२४०४

चैन हरवते आयुष्याचा आत्मा

'सुखी माणसाचा सदरा' ही गोष्ट आपल्याला ठाऊक आहे. सुखी माणसाचा सदरा शोधताना लक्षात येते की, खऱ्या सुखी माणसाकडे सदरा घेण्याइतपत देखील पैसे नव्हते. लोक साधेपणाला आज मागासलेपणा समजू लागले आहेत. महात्मा गांधींनी साधेपणाचा आदर्श साऱ्या जगासमोर ठेवला. त्यांच्या या साधेपणानेच त्यांना अजरामर केले. पण मग हा साधेपणा त्यांच्याबरोबरच नाहीसा झाला. कमीत कमी गरजांमध्ये माणूस जास्तीत जास्त आनंदी व मुक्त राहू शकतो हे वास्तव आहे, पण जगाच्या प्रवाहाविरुद्ध जाणे आम्हाला अशक्य वाटते. चैन आणि गरज हे दोन्ही शब्द काल्पनिक म्हणून सापेक्ष आहेत. या दोहोंमध्ये सीमारेषा घालणे अशक्य आहे. थंडीत कुडकुडणाऱ्या भिकाऱ्याला ब्लँकेटची गरज आहे, तर कुणा 'मल्टीनॅशनल सीईओ' ला आपले स्टेटस टिकविण्यासाठी 'मारूती' विकून 'बीएमडबल्यू' घेणे अत्यंत गरजेचे आहे. भिकारी ब्लँकेटसाठी तळमळत आहे, तर 'सीईओ' 'बीएमडबल्यू' साठी. व्यक्तीनुसार संकल्पनादेखील बदलत आहेत. काही वर्षापूर्वीचं गावांमधील अत्यंत साधी राहणी आणि त्यामुळे असलेले समृद्ध प्रेममय जीवन समोर उभे राहते. त्याच बरोबर आजच्या काळातला विरोधाभास देखील दिसतो. आजच्या काळात चैनीचा रोग श्रीमंतांइतकाच मध्यमवर्गीय व झोपडपट्टीयांमध्ये देखील तितकाच पसरला आहे. झोपडपट्ट्यांमधूनही दिसून येईल की, महागड्या गाड्या उडवणे, गळ्यात सोने मिरवणे, फटाके उडवीत राहणे, दारू पिणे, अशा प्रकारांनी 'चैन' साजरी केली जाते. कारण चैन ही एक विकृत 'प्रकृती' बनून गेली आहे. तिचे पैशाशी काहीएक देणे-घेणे नाही. शक्य आहे की, एखादा श्रीमंत माणूस त्याच्या गरजांव्यतिरिक्त काही खर्च करणार नाही. तर एखादा सर्वसामान्य माणूस कर्ज काढून जिवाची चैन करू शकेल.

यासाठी चैनीची मानसिकता लक्षात घेतली पाहिजे, चैनीचे अवाढव्य स्वरूप जरी आज दिसत असले तरी मानवी प्रवृत्ती म्हणून ती प्राचीन काळापासून सर्वत्र दिसत आली आहे. भोगवादाचा प्रणेता चार्वाक म्हणत असे की, 'ऋणं कृत्या घृत पियेत' म्हणजेच कर्ज काढून तूप प्यावं । जुन्या राजघराण्यातून देखील आजही अशक्य वाटतल अशा चैनी केल्या गेल्या आहेत. चैन करण्यामागे बऱ्याचदा दिखाऊपणाची वृत्ती असते. तुलनेची प्रवृत्ती असते. ह्यांच्याकडे हे आहे, तर माझ्याकडे का असू नये? ही तर बाळबोध प्रवृत्ती झाली. चैन करण्यामागची भूमिका ही मानसिक अपरिपक्वता दाखवते. बऱ्याचदा चैन करण्यामागे वर्चस्वाची वृत्ती असते. अनावश्यक वस्तूंची रास जमवून मी

कित्ती सधन (म्हणून शक्तिमानही) आहे, हे दाखविण्याची वृत्ती असते. चैनप्रिय माणूस बऱ्याचदा आत्मकेंद्री असतो. 'मी आणि माझे जग' या परिघाबाहेर पाहण्याची त्याची कुवत नसते आणि इच्छादेखील नसते. मानसिक अपरिपक्वता हे चैनीचे मुख्य 'प्रेरणास्थान' आहे.

चैन आणि गरज - आध्यात्मिक दृष्टीकोन पाश्चात्य लेखक टोल सांगतात की, माणूस त्याचे पूर्णत्व वस्तूंमध्ये शोधतो. अमूक एक माझ्यापाशी असेल तर मी परिपूर्ण होईन. अशी त्याची 'धारणा' असते. आपण मूलत: परिपूर्ण आहोत हे त्याच्या गावी नसते, पण कोणी त्याला सांगितल्यास त्याला ती थट्टा वाटते. भौतिक गोष्टीच्या येण्या-जाण्याने माझ्या मूळ स्वरूपात कोणताही फरक पडत नाही. उपनिषदात सांगितले आहे की, प्रत्येक जीव हा एवढा परिपूर्ण आहे की, त्यातून पूर्ण काढले घेतले तरी पूर्णच शिल्लक राहते. मानवाचा हा परिपूर्णतेचा शोध जेव्हा आध्यात्मिक दिशेने जातो, तेव्हा मुक्ती प्राप्त होते. तर जेव्हा तो भौतिकतेच्या दिशेने जातो तेव्हा, भोगवाद, चंगळवाद, चैन यांचा सुळसुळाट होतो. चैन आणि गरज यांच्यातली सीमारेषा ओळखण्यासाठी आध्यात्मिक दृष्टीकोन आवश्यक आहे.

चैनीसाठी आपण ज्या ज्या वस्तू गरज नसताना, वारेमाप पैसा खर्चून घेतो, त्याबाबत पुढील गोष्टी विचार करण्यासारख्या आहेत.

१) त्या लवकरच जुन्या किंवा कालबाह्य होणार आहेत.

२) त्या लवकरच नाश पावणार आहेत ३) त्या वस्तूंची देखरेख - दुरूस्ती इ. साठी पुन्हा खर्च व मन:स्ताप झेलावा लागणार आहे. ४) नव्याचे नऊ दिवस या म्हणीनुसार ज्या आकर्षणाने आपण त्या वस्तू घरी आणतो, ते आकर्षण, तो नवेपणा लवकरच निघून ती वस्तू एक सर्वसामान्य 'अडगळ' बनून राहणार आहे.

पाश्चिमात्त्य देशात व अलिकडे भारतात देखील सधन स्त्रियांच्या बाबतीत खरेदीचे व्यसन आढळून येते. एखाद्या मॉलमध्ये जाऊन ढीगभर खरेदी करणे, अशा गोष्टींची खरेदी की ज्या गोष्टींची काडीमात्र गरज नसते. मानसशास्त्रज्ञ सांगतात की, नैराश्य, एकटेपण इ. भावनिक कारणांमुळे ते झाकण्यासाठी अशी निरर्थक खरेदी केली जाते. एवढ्या पैशाचे करायचे काय, असे या चैनीच्या वस्तू त्यांच्या जीवनात अत्यावश्यक असे अवकाश भरून टाकत आहेत. थोडक्यात साऱ्याच गोष्टी अंतिमत: दु:खदायक ठरतात.

परिस्थितीची मागणी असते ती गरज व मनाची जी मागणी असते ती चैन. थोडक्यात चैन ही 'काल्पनिक गरज' असते किंवा मग 'गरजेची कल्पना' आणि यासाठी आत्मनिरीक्षण करणे आवश्यक आहे. इन्फोसिस उद्योग समूहाचे सर्वेसर्वा नारायण मूर्ती यांच्या पत्नी सुधा मूर्ती यांचे उदाहरण द्यावेसे वाटते. गडगंज संपत्ती असूनही त्यांना वायफळ चैन करण्याची प्रवृत्तीच होत नाही. साधी राहणी व उच्च विचारसरणी ही त्यांची जीवनशैली आहे. चैनीच्या जीवनशैलीमुळे चैन ही दिवाळीपुरती मर्यादित न राहता दैनंदिन जीवनाचा भाग झाली आहे. पैसा, संस्कृती हे त्याचे फलीत आहे.

या प्रवाहातून उलटे पोहणे जरी अशक्य असले तरी आपल्या गरजा या चैन तर नाहीत ना, हे तपासले पाहिजे, किमान आपल्या वैयक्तिक आयुष्यात साधेपणाचा अंगीकार व सन्मान केला गेला पाहिजे. चैनीने क्षणभर चंगळ होते खरी पण आयुष्याचा आत्माच हरवून जातो.

- शामराव पोटे, मुंबई
मो.- ९८६९००९२२४

स्त्रीभ्रूण हत्येच्या जीवघेण्या बातम्या ऐकूनी...

नीतीमूल्यांचे संस्कार मिटत चालले आहेत
विकृतीची क्रूर रूपे उघडी पडली आहेत
स्त्रीभ्रूण हत्येच्या जीवघेण्या बातम्या ऐकूनी
मन कसे शरमेनं, मान खाली घालत आहे ।

कोवळ्या जीवांशी निघृण खेळ चालले आहेत
जीवनाचे अघोरी पाप उघडं पडत चाललं आहे
स्त्रीभ्रूण हत्येच्या जीवघेण्या बातम्या ऐकूनी
मन कसं मनात अंधार होऊन बसलं आहे ।

पवित्र मूल्यांची हत्या होत चालली आहे
संस्कृतीचे देव्हारे फुटत चालले आहेत
स्त्रीभ्रूण हत्येच्या जीवघेण्या बातम्या ऐकूनी
मन कसं भावना गमावून बसलं आहे ।

कोवळ्या जीवांना मिळेल का कोणी त्राता ?
करेल का कोणी हर्षभरे स्त्री जन्माचे स्वागत?
केव्हा म्हणेल विधाता, मी तुझ्या पाठीशी आहे?
मन कसं ह्या विचारांनेच सुखावले आहे!

- माधव वि. नाडकर्णी, मुंबई
भ्रमणध्वनी - ९८१९०८४३८०

Regd. under RNI No. MAHBIL/2008/25425 & Declaration No. PHM/SR/63/VIII/2008 Dated 12/5/2008
SSPO Pune under Postal Concession Register No. PNCW/M-144/2011-2013 Dated 10.12.2010
Permission to Post without Prepayment No.: WPP-217 at Market Yard P.S.O. on 25th of each Month

बहरलेली वेल

सोबतीने तुझ्या वाट चालताना
नाही कधी रे काटे रुतले
डोळ्यातून कधी माझ्या अश्रू येता
ओठांनी तुझ्या तू हळूवार टिपले

घट्ट केसांच्या वेणीत माझीया
फुले सुगंधी तू नेहमीच माळली
पाऊल वाटेवर कुठे उन लागता
मला मिठीत घेऊनी दिली सावली

संसाराच्या अंगणात तुझ्या रे
संवेदना नाजूक मी सदैव जागल्या
देहरुपी तुझ्या आधाराने
हिरव्या वेलीसारखी, बहरूनी आले

- दिलीप अ. रेडकर, मुंबई
दूरध्वनी - २८७३५६१३

देऊळ

देवा तुझ्या देऊळात
भक्त जमती लाखो लोक
थोडे असती खरे भक्त
बाकी सारे भगत भक्त ॥१॥

देह असतो देव्हाऱ्यात
चित्त परी खेटरात
स्वार्थी मन उंडारते
मनातल्या मनात ॥२॥

कुणा हवे पुत्ररत्न
कुणी मागती प्रमोशन
परीक्षेतल्या मार्कांसाठी
नैवेद्यांचे प्रलोभन ॥३॥

देवा तुझ्या देऊळात
भक्त जमती लोखो लोक

- अरुण सावरकर, मुंबई
भ्रमणध्वनी - ९८९२८१२८३८

सूचना : १) या मासिकांत प्रसिद्ध झालेल्या लेखांतील मतांशी संपादकमंडळ सहमत असेलच असे नाही. तसेच जाहिरातीतील मजकुराची सत्यासत्यता सभासदांनी स्वत: पडताळून घ्यावी. त्याबाबत असोसिएशन वा 'संवाद' चे संपादक मंडळ जबाबदार असणार नाही. २) असोसिएशनचे कार्यालय, सोमवार ते शुक्रवार, संध्याकाळी ६ ते ७.३० या वेळातच उघडे असते. याची कृपया नोंद घ्यावी. संपर्क दूरध्वनी क्रमांक : (०२०) २४३३२१४१

Thane Office Address: A/5 Swami Siddharth CHS Ltd., S V Road, Naupada, Thane 400 602. Tel. No : 25446837
Timings : On Tuesday & Friday between 4 pm to 6 pm.

Printed Matter

If Undelivered Please Return to :
STATE BANK OF INDIA PENSIONERS' ASSOCIATION, (MUMBAI CIRCLE), PUNE
Anubandh, Building No. B-2, 4th Floor,
Block No.16, Near Ramkrishna Math,
Sinhagad Road, Pune 411030. Ph: 24332141

To,

Publisher – Shri. Ramchandra Narayan Lalingkar, Secretary, State Bank of India Pensioners' Association (Mumbai Circle),Pune has printed this magazine in the Printing Press owned by **Printer** – Shri.Chandrashekhar Digambar Joshi, Director, Shree J Printers Pvt.Ltd., at 1416 Sadashiv Peth, Datta Kuti, Pune – 411030 on behalf of **Owner** – State Bank of India Pensioners' Association (Mumbai Circle),Pune, at "Anubandh", Bldg.No.B2, Block No.16,Near Ramkrishna Math, Sinhagad Road, Pune – 411030. **Editor** – Shri. Krantisen Ramchandra Athawale – address as above.